

Sygn. akt IV CK 286/05

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Grzelka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Gerard Bieniek

SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa J.(...) Spółki z o.o. w W. przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno - Handlowemu "M.(...)" Spółce z o.o. w B. o zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 13 grudnia 2005 r., kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19 stycznia 2005 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala kasację i zasądza od pozwanej Spółki na rzecz powódki kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję kasacyjną.

Uzasadnienie

Pozwana Spółka z o.o. PPH „M.(...)” w B. pozostawała w stałych stosunkach gospodarczych ze S. Z., prowadzącym działalność pod nazwą PPH „S.(...)”, dostarczającym Spółce owoce cytrusowe i konserwy rybne na podstawie zamówień ustnych. W dniu 20 października 2000 r. S. Z. zawarł ze Spółką z o.o. „F.(...)” w W. umowa faktoringową nr (...), na podstawie której Spółka „F.(...)” zobowiązała się do nabywania wierzytelności S. Z. dotyczących m. in. Spółki „M.(...)”, udokumentowanych fakturami, sporządzonymi zgodnie z umową łączącą S. Z. z pozwaną. Faktury miały być

odpisane przez strony tej umowy oraz zawierać informację, że wierzytelność z danej faktury została przeniesiona na Spółkę „F.(...)” i że zapłaty za nią pozwana powinna dokonać na wymieniony w fakturze rachunek Spółki. W okresie od dnia 21 marca do dnia 17 lipca 2002 r. S. Z. przedstawił Spółce „F.(...)” do wykupu następujące wierzytelności:

- w kwocie 249.708,72 zł z faktury nr (...)/40 z dnia 15 marca 2002 r. według zestawienia wierzytelności z dnia 21 marca 2002 r.,
- w kwocie 121.106,88 zł z faktury nr (...)/45 z dnia 8 kwietnia 2002 r. według zestawienia wierzytelności z dnia 17 kwietnia 2002 r.,
- w kwocie 32.664,96 zł z faktury nr (...)/60 z dnia 6 maja 2002 r., oraz w kwocie 112.992,00 zł z faktury nr (...)/61 z dnia 6 maja 2002 r. według zestawienia wierzytelności z dnia 7 maja 2002 r.,
- w kwocie 149.200,80 zł z faktury nr (...)/85 z dnia 11 lipca 2002 r. według zestawienia wierzytelności z dnia 17 lipca 2002 r.

Wszystkie faktury były podpisane przez wystawiającego S. Z. oraz przez osobę uprawnioną u pozwanej do odbioru faktur VAT, ponadto, każda faktura była zaopatrzona w pieczętkę o treści informującej, że zapłaty należy dokonać na podane konto. Wszystkie zestawienia wierzytelności wystosowane przez S. Z. zostały potwierdzone przez Spółkę „F.(...)” jako wykupione. Wymagalność wierzytelności objętych w/w fakturami przypadała na różne daty w okresie od 15 czerwca do 7 października 2002 r. Pozwana wierzytelności tych nie zaspokoiła. W dniu 19 grudnia 2003 r. Spółka „F.(...)” zawarła z powodową Spółką z o.o. J.(...) w W., umowę o sprzedaż powódce wierzytelności do różnych dłużników, w tym – do pozwanej z faktur nr (...)/40 z 15.III.2002 r., (...)/45 z 8.IV.2002 r., (...)/60 z 6.V.2002 r., (...)/61 z 6.V.2002 i 1/85 z 11.VII.2002 r. wystawionych przez S. Z. na łączną kwotę 498.342,48 złotych.

W dniu 13 kwietnia 2004 r. powódka wystąpiła przeciwko pozwanej z powództwem o zapłatę w/w kwoty z odsetkami ustawowym szczegółowo określonymi w pozwie. Do pozwu załączyła, oprócz odpisów umów cesji, zestawień wierzytelności i faktur, także odpisy dowodów „Pz” dotyczących przyjęcia do magazynu pozwanej towarów objętych fakturami oraz odpisy wykazów potwierdzających zakup wierzytelności. Sąd Okręgowy w B. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, a po wniesieniu przez pozwaną sprzeciwu – wyrokiem z dnia 12 października 2004 r. uwzględnił powództwo. Sąd uznał, że zgodnie z umową faktoringu nabycie wierzytelności następowało przez złożenie ze strony S. Z. zestawienia

wierzytelności do wykupu i pisemne potwierdzenie przez Spółkę „F.(...)” tych wierzytelności jako wykupionych i że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy doszło do skutecznego przeniesienia na Spółkę „F.(...)” wierzytelności objętych fakturami nr (...)/40, (...)/45, (...)/60, (...)/61 i (...)/85. Zdaniem Sądu Okręgowego, aneksy do umowy, zmieniające jej brzmienie w stosunku do tekstu załączonego do pozwu nie miały wpływu na skuteczność przelewu. Także drugą umowę cesji Sąd Okręgowy uznał za skuteczną nie podzielając zarzutu pozwanej, że pierwotnie złożony przez powódkę odpis umowy z dnia 19 grudnia 2003 r., zawierający w niektórych miejscach zamazania (dotyczące stosunków z innymi dłużnikami), nie mógł stanowić dowodu w sprawie. Odnośnie do istnienia wierzytelności Sąd Okręgowy przyjął, że zaświadczały o tym faktury, dowody „Pz”, a także pismo pozwanej z dnia 18 kwietnia 2002 r. potwierdzające, że należność objęta fakturą nr (...)/45 zostanie przelana Spółce „F.(...)”. Stwierdził też, że w sprzeczności od nakazu zapłaty pozwana przyznała, iż w ramach kontaktów handlowych ze S. Z. zawarła z nim umowę sprzedaży artykułów spożywczych w związku z czym wystawione zostały faktury objęte sporem. Za spóźnione, a częściowo – bezprzedmiotowe, uznał Sąd Okręgowy wnioski dowodowe pozwanej oparte na twierdzeniu, że doszło do odstąpienia od umów sprzedaży, których dotyczyły faktury (...)/40, (...)/45, (...)/60, (...)/61 i (...)/85 o czym miały zaświadczać 4 faktury korygujące.

Apelację pozwanej od tego wyroku Sąd Apelacyjny w B. oddalił przyznając rację skarżącej, że w postępowaniu upominawczym nie znajduje zastosowania zasada prekluzji dowodowej, oraz, że, formalnie rzecz biorąc Sąd Okręgowy powinien wydać postanowienie o dopuszczeniu dowodów z odpisów dokumentów złożonych przez powódkę jednakże nieprzeprowadzenie określonych dowodów oraz niewydanie postanowienia o dopuszczeniu dowodów, na których Sąd się oparł, nie miało wpływu na wynik sprawy. Poza tym, w całości podzielili ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu pierwszej instancji. W szczególności, przyjął, że istnienie umowy sprzedaży pomiędzy pozwaną i S. Z. nie budziło wątpliwości w sytuacji, gdy dokumenty rozliczeniowe (faktury, dowody „Pz”) nie zostały podważone co do swej autentyczności ani treści a pozwana nie tylko przyznała, że pozostawała ze S. Z. w stosunkach handlowych, ale reprezentujący ją profesjonalny pełnomocnik przyznał w sprzeczności od nakazu zapłaty, że faktury powołane przez powódkę dotyczyły umów sprzedaży, z których wynikały wierzytelności, będące następnie przedmiotem cesji na rzecz Spółki „F.(...)”. Aprobował również stanowisko, że doszło do skutecznego przelewu na podstawie każdej z dwóch

umów wskazanych w pozwie stwierdzając zarazem, że dla ważności pierwszej z nich nie miała znaczenia okoliczność, iż pozwana została zawiadomiona o przelewie wierzytelności przed ich faktycznym przeniesieniem na faktora. Wprawdzie pozwana formułowała różne zarzuty odnośnie do nieistnienia wierzytelności w chwili zawierania umowy faktoringu (potrącenie, odstąpienie od umowy, fikcyjność umowy), to jednak ostatecznie podtrzymywała tylko twierdzenie, że wierzytelności w ogóle nie powstały wobec niezawarcia umowy sprzedaży przez S. Z. i pozwaną. W tej sytuacji – zdaniem Sądu Apelacyjnego – kwestia zawiadomienia o przelewie i wynikające z tego skutki przewidziane w art. 512 i 513 k.c. były bezprzedmiotowe. Ponadto, gdyby założyć, że pozwanej służyło uprawnienie do odstąpienia od umowy to złożone w tym zakresie oświadczenie cedentowi nie odniosłoby skutku wobec cesjonariusza. Również, w związku z wewnętrzną sprzecznością różnych stanowisk pozwanej odnośnie do przyczyn nieistnienia wierzytelności i wynikających z tego wzajemnie wykluczających się tez dowodowych, na które zawnioskowali zostali świadkowie S. Z., D. S. i R. S., a także przedstawiciele stron – A. L. i R. B. niecelowe byłoby prowadzenie postępowania dowodowego w tym zakresie.

W kasacji pozwana zarzuciła wyrokowi Sądu Apelacyjnemu błędną wykładnię:

1. art. 66 §§ 1 i 2 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. przez przyjęcie, że określając w umowie ramowej sposób zawierania poszczególnych umów, strony mogą uznać za zdarzenie powodujące zawarcie umowy właściwej, takie zachowanie się jednej ze stron (oblata), które nie jest przejawem (oświadczeniem) woli składanym oferentowi,

2. art. 513 § 1 k.c. w zw. z art. 491 k.c. przez przyjęcie, że oświadczenie dłużnika scedowanej wierzytelności o odstąpieniu od umowy, będącej źródłem scedowanej wierzytelności, powinno być złożone cesjonariuszowi, a nie cedentowi, gdy cedent popada w zwłokę z wykonaniem zobowiązania wzajemnego na rzecz dłużnika po dacie powiadomienia go o dokonany przelew,

3. art. 512 k.c. w zw. z art. 513 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że zawiadomienie dłużnika o dokonaniu cesji dłużnikowi przed datą dokonania cesji wywiera skutki prawne, jakie ustawa wiąże z powiadomieniem dłużnika cesji.

Zarzuciła też niewłaściwe zastosowanie:

1. art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 66 §§ 1 i 2 k.c., w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 39 k.c., w zw. z art. 201 § 1 k.s.h., w zw. z art. 205 § 1 k.s.h. przez nieustalenie bezwzględnej nieważności zapisu przedmiotowej w sprawie umowy faktoringowej,

stanowiącego, iż zawarcie poszczególnych umów przelewu następuje przez wprowadzenie przez F.(...) sp. z o.o. (oblata oferty cesji) danych o przelewanej wierzytelności do pamięci komputera, gdy strony tejże umowy nie postanowiły, że S. Z. (oferent cesji) będzie świadkiem tego zachowania,

2. art. 535 § k.c. w zw. z art. 66 §§ 1 i 2 k.c., w zw. z art. 60 k.c., w zw. z art. 39 k.c. w zw. z art. 201 § 1 k.s.h. w zw. z art. 205 § 1 k.s.h. przez przyjęcie, że S. Z. sprzedał pozwanemu towary wskazane w przedmiotowych w sprawie fakturach, gdy w sprawie brak podstaw do ustalenia, że pozwany (oblata oferty sprzedaży) oświadczył S. Z. wolę przyjęcia złożonych przez niego oferty zawarcia umów sprzedaży.

3. art. 509 k.c. w zw. z art. 535 § 1 k.c. w zw. z art. 66 §§ 1 i 2 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 39 k.c. w zw. z art. 201 § 1 k.s.h. w zw. z art. 205 § 1 k.s.h. przez przyjęcie, że S. Z. przelał na F.(...) sp. z o.o. przedmiotowe wierzytelności, gdy w sprawie brak podstaw do ustalenia, że F.(...) sp. z o.o. oświadczył S. Z. wolę przyjęcia złożonych przez niego ofert zawarcia umowy sprzedaży wierzytelności, a ponadto, brak podstaw do przyjęcia zawarcia umów sprzedaży pomiędzy S. Z. a pozwanym pozbawia skutków prawnych umowy przelewu zawarte pomiędzy S. Z. a F.(...) sp. z o.o. zgodnie z zasadną *nemo plus iuris* ....

4. art. 509 k.c. w zw. z art. 535 § 1 k.c. w zw. z art. 66 §§ 1 i 2 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 39 k.c. w zw. z art. 201 § 1 k.s.h. w zw. z art. 205 § 1 k.s.h. przez przyjęcie, że F.(...) sp. z o.o. przelała na powoda przedmiotowe wierzytelności, gdy w sprawie brak podstaw do ustalenia, że F.(...) sp. z o.o. i J.(...) sp. z o.o. złożyły zgodne oświadczenia woli zawarcia umowy sprzedaży wierzytelności, zaś brak podstaw do przyjęcia zawarcia umów sprzedaży pomiędzy S. Z. a pozwanym oraz umowy przelewu wierzytelności pomiędzy S. Z. a F.(...) sp. z o.o. zgodnie z zasadną *nemo plus iuris* .... pozbawia skutków prawnych umowę przelewu zawartą pomiędzy F.(...) sp. z o.o. a J.(...) sp. z o.o.,

5. art. 353 § 1 k.c. przez uznanie zasadności roszczenia powoda, choć w sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że sporne wierzytelności istnieją i przysługują powodowi.

Ponadto, wskazała na naruszenie następujących przepisów postępowania: art. 495 § 3, 385 w zw. z art. 378 § 1 w zw. z art. 233 § 1, 235, 236, 229, 230, 245, 309 w zw. z 391 § 1 i w zw. z art. 479¹² § 1, a także art. 227 w zw. z art. 217 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zarzucając, że:

- Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, iż w sprawie gospodarczej strona nie ma obowiązku złożenia wniosku o dopuszczenie dowodu, a sąd – wydania postanowienia o dopuszczeniu dowodu,

- faktury, dokumenty magazynowe oraz odpisy umów z zmazaniami względnie o treści innej aniżeli wynikająca z tekstu jednolitego, a także wykazy zakupionych wierzytelności bez dowodów ich doręczenia nie mają mocy dowodowej,

- powódka nie mogła w toku postępowania przedłożyć właściwej umowy przelewu z dnia 19.XII. 2003 r.

- Sąd Apelacyjny błędnie zaaprobował niedopuszczenie dowodów ze świadków na okoliczność odstąpienia od umowy sprzedaży, względnie na okoliczność niezawarcia umowy sprzedaży i przyczyny wystawienia faktur korygujących,

- Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, że pozwana została zawiadomiona o pierwszym przelewie skoro zapisy w fakturach pochodzą sprzed dat dokonania rzekomych przelewów,

- Sąd Apelacyjny błędnie oddalił apelację pomimo braku do tego podstaw.

Powołując się na powyższe pozwana w kasacji wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podzielając ustalenia faktyczne i wnioski Sądu pierwszej instancji Sąd Apelacyjny zaaprobował także stanowisko, że zgodnie z umową faktoringu nabywanie wierzytelności dokonywało się przez złożenie zestawień wierzytelności ze strony S. Z. i pisemne potwierdzenie przez Spółkę „F.(...)” wykazu zakupionych wierzytelności. W tej sytuacji rozważanie przez Sąd Apelacyjny charakteru i mocy dowodowej wydruków komputerowych w aspekcie istotnego elementu umowy cesji było bezprzedmiotowe i nie mogło być podstawą zarzutów kasacji zmierzających do wykazania, że jednostronne zachowanie się Spółki „F.(...)” nie mogło doprowadzić do przeniesienia wierzytelności. Zarzuty te, zarówno w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego jak i w zakresie dotyczącym naruszenia przepisów postępowania podlegały odrzuceniu jako bezprzedmiotowe. Wobec tego, że pozwana nie podważyła ustalonej przez Sąd Okręgowy treści umowy faktoringu ani do czasu wniesienia kasacji nie kwestionowała, iż wykazy zakupionych wierzytelności zostały S. Z. doręczone, także zarzuty co do przyjęcia ofert zakupu wierzytelności nie mogły być uznane za zasadne.

Odnośnie do zarzutów opartych na twierdzeniu o odstąpieniu od umowy sprzedaży ze S. Z. należy zauważyć, że zarzuty te – podobnie jak w ogóle problematyka skuteczności względem cesjonariusza działań podjętych przez cedenta i dłużnika po zawiadomieniu o przelewie, miałyby znaczenie w przypadku podtrzymywania przez pozwaną twierdzenia, że odstąpiła od umowy sprzedaży ze S. Z. Tymczasem – jak trafnie dostrzegł to Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku i czego skarżąca nie zanegowała w kasacji - w toku postępowania apelacyjnego pozwana nie kontynuowała wcześniejszej linii obrony (potrącenie, odstąpienie, fikcyjność umowy) lecz ograniczyła się do podtrzymania twierdzenia, że umowa sprzedaży nie została zawarta. Skoro tak, to w rozpoznawanej sprawie istotna pozostawała tylko kwestia, czy S. Z. i pozwaną wiązała umowa (umowy) sprzedaży, oraz, czy wynikające z tej umowy wierzytelności do pozwanej zostały skutecznie przelane na Spółkę „F.(...)”, następnie na powodową Spółkę „I.(...)”.

Sąd Apelacyjny przyjął, że o istnieniu umowy sprzedaży świadczyły wystawione przez S. Z. i poświadczone przez pozwaną faktury oraz dowody „Pz”. Można dodać, że na potwierdzenie powyższej okoliczności mógł służyć także dowód na, w którym jest mowa o tym, iż S. Z. i pozwana pozostają w stałej współpracy, a umowy pomiędzy nimi są zawierane na ustne zlecenia, oraz pismo pozwanej z dnia 18 kwietnia 2002 r. do Spółki „F.(...)”. Szczegółowy i przekonujący wywód Sądu Apelacyjnego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odnośnie do możliwości wykazywania na podstawie dowodów pośrednich, że umowa została zawarta, zwalnia Sąd Najwyższy od bliższego motywowania poglądu w pełni podzielającego stanowisko Sądu Apelacyjnego. Również nie sposób nie uwzględnić argumentu, że profesjonalny pełnomocnik pozwanej (a także sama pozwana w piśmie przedsądowym na k – (...)) przyznał, że pozwana miała umowę sprzedaży ze S. Z., z której wynikły faktury nr (...)/40, (...)/45, (...)/60, (...)/6(...) i (...)/85. Przyznanie to obejmowało nie tylko – jak chciałaby pozwana, zastępowana później przez innego pełnomocnika – fakt sporządzenia faktur i ich podpisania lecz także zamiar przeniesienia własności rzeczy i ich wydania w zamian za zapłatę ceny. Dostatecznie przekonywało to, że umowa sprzedaży została zawarta i to tym bardziej, że przez znaczną część procesu pozwany popierał tezę o odstąpieniu od umowy, a do tego wszakże niezbędne było przyjmowanie, że umowa została zawarta. Dowody ze świadków i przesłuchania stron nie zostały zawnioskowane na okoliczność, że do zawarcia umowy sprzedaży nie doszło lecz na inne (nota bene, niekiedy wzajemnie wykluczające się) okoliczności w związku z czym brak było podstaw do uwzględnienia

przez Sąd tych wniosków, co Sąd Apelacyjny trafnie ocenił w zaskarżonym wyroku. W tym miejscu wypada zauważyć – w nawiązaniu do stwierdzenia pozwanej na str. 6 kasacji – że w kontradyktoryjnym procesie cywilnym strona nie może formułować tezy dowodowej na okoliczność czy określone zdarzenie miało miejsce lecz powinna to uczynić przez wskazanie, że zdarzenie to miało miejsce.

Co do skuteczności przelania wierzytelności na Spółkę „F.(...)” zarzuty kasacji sprowadzały się do zakwestionowania odpisów umów cesji jako mających charakter dowodów. Zarzuty te także nie podlegały uwzględnieniu. Odpisy dokumentów prywatnych poświadczane za zgodność z oryginałem, mają moc dokumentów prywatnych (art. 245 k.p.c.), mogą być zatem podstawą ustaleń sądu. Okoliczność, że niektóre fragmenty oryginału zostały w odpisie pominięte lub zamazane albo, że odpis został sporządzony na podstawie oryginału umowy w brzmieniu nie uwzględniającym aneksów nie pozbawia takiego odpisu mocy dowodu, natomiast może być podstawą zarzutu, że zdarzenie podlegające ustaleniu zostałoby ocenione inaczej, gdyby znana była treść pominięta lub zamazana. W przeciwnym razie nie wpływa to na wynik sprawy. Pozwana w kasacji nie wykazała, że ustalenia Sądu poczynione na podstawie odpisów umów cesji byłyby inne gdyby Sąd od początku procesu dysponował pełnymi tekstami obydwu umów. Zważywszy zaś, że odnośnie do umowy z dnia 20.X.2000 r. pozwana podkreślała brak w tekście pierwotnego odpisu treści ujętej następnie w art. 5 § 1 pkt 3 tekstu później przedstawionego bezpodstawność powyższych zarzutów wynikała także z tego, że art. 5 § 1 pkt 3 umowy wg tekstu jednolitego dotyczył korekty faktur. Tymczasem – jak wyżej wzmiankowano – pozwana zrezygnowała z argumentu, że odstąpiła od umowy na dowód czego – jak twierdziła wcześniej – wystawione zostały faktury korygujące.

Co do zasad tzw. prekluzji dowodowej należy stwierdzić, że trafny pogląd Sądu Apelacyjnego, iż w postępowaniu upominawczym nie obowiązują rygory właściwe postępowaniu nakazowemu, działa w obydwie strony, tzn. także powód po wniesieniu sprzeciwu jest uprawniony do przedstawienia kolejnych dowodów, jeżeli wymaga tego odniesienie się do stanowiska strony przeciwnej.

Odnośnie do braku formalnego wnioskowania przez powoda o przeprowadzenie dowodów z przedstawionych dokumentów oraz niewydania przez Sąd odpowiedniego postanowienia wystarczy zgodzić się z Sądem Apelacyjnym, że te uchybienia nie miały wpływu na wynik sprawy w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy przedmiotowe dowody przeprowadził, a pozwana nie podnosiła, że nie była w stanie do nich się odnieść.

Reasumując, Sąd Najwyższy uznał, że w ustalonych okolicznościach doszło do nabycia przez Spółkę „F.(...)” wierzytelności S. Z. do pozwanej i do skutecznego przelania tych wierzytelności na powódkę. W sytuacji gdy pozwana wierzytelności tych nie zaspokoila ani w procesie nie podtrzymywała twierdzenia o skutecznym względem Spółki „F.(...)” odstąpieniu od umowy sprzedaży ze S. Z., problematyka dowiedzenia się przez pozwaną o przelewie zanim nastąpiło przeniesienie wierzytelności na Spółkę „F.(...)” nie wymagała rozważenia. Problematyka ta mogłaby mieć znaczenie gdyby Sąd Apelacyjny przyjął – tak, jak oceniał to pełnomocnik powódki – że umowa faktoringowa wywołała jedynie zobowiązujący skutek, natomiast przeniesienia wierzytelności następowały później i to w wyniku złożenia przez S. Z. zestawień wierzytelności. Wówczas bowiem podlegałoby rozważeniu, czy zawiadomienie pozwanej zawarte w treści faktur, było skuteczne, oraz, czy pomiędzy stronami umowy faktoringu w ogóle doszło do przelewu wierzytelności zważywszy, że skutek rzeczowy wymagałby działania obydwu stron umowy z dnia 20.X.2003 r. a nie tylko jednej z nich.

W kasacji nie zostały podniesione zarzuty ze wskazaniem na art. 510 k.c. i art. 511 k.c. w związku z czym powyższe zagadnienie usuwało się spod osądu Sądu Najwyższego. Można jedynie zauważyć, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie byłaby wykluczona ocena, iż umowa faktoringowa dotyczyła wierzytelności przyszłych, zatem, zawiadomienie o przelewie było skuteczne i wykluczało możliwość unicestwienia tych wierzytelności w stosunku do Spółki „F.(...)” przez działanie pozwanej wobec S. Z. podjęte po dacie zawiadomienia o przelewie (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 6.XI.2003 r. III CK 16/02 OSP 2005 nr 7-8, poz. 96, orzeczenie SN z dnia 5.XI.1999 III CKN 423/98 – OSNC 2000 nr 5, poz. 92, uchwała SN z dnia 19.IX.1997 r. III CZP 45/97 – OSNC 1998 nr 2, poz. 22).

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy oddalił kasację (art. 393¹² k.p.c. w brzmieniu sprzed 6 lutego 2005 r.). O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 108 § 1 k.p.c.